БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО
ГЕОФИЗИКА, ГЕОДЕЗИЯ И ГЕОГРАФИЯ
№ 622 / 23.11. 2026 г.
СОФИЯ

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Цветан Коцев, НИГГГ–БАН, член на научното жури в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 4.4. Науки за Земята, научна специалност „Хидрология на сушата и водните ресурси“, за нуждите на Центъра по хидрология и водно стопанство, обявен в ДВ, бр. 71 от 07.08.2026 г., за две места

Кандидат: гл. ас. д-р Радослава Георгиева Захариева

Основание за изготвяне на становището са Заповед № 01-216/17.09.2026 г. на директора на НИГГГ–БАН и решението на научното жури от 19.10.2026 г.

I. Изисквания към кандидата

по чл. 24 (1) и чл. 26 (1), (2) от ЗРАСРБ, чл. 53 (1) и чл. 54 (1) от ППЗРАСРБ и чл. 54 и чл. 55 (3) от Правилника на НИГГГ-БАН по ЗРАСРБ

Гл. ас. д-р Радослава Захариева работи в Центъра по хидрология и водно стопанство на НИГГГ–БАН. Научната ѝ подготовка е в областта на екологията на сладководните екосистеми. В Аграрния университет – Пловдив разработва дисертация на тема „Паразити и паразитни съобщества на риби от река Дунав – екология и биоразнообразие“ по научната специалност „Екология и опазване на екосистемите“. В последващите си изследвания разширява географския обхват на проучванията към притоци на Марица и участва в оценки на състоянието на речни води по биологични показатели.

След прегледа на подадените от кандидата документи не установих нарушения в процедурата и приемам Петя Захариева за допустим кандидат за участие в конкурса съгласно изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника на НИГГГ–БАН за приложение на ЗРАСРБ.

II. Оценка на научноизследователската и научно-приложната дейност

по чл. 24 (1), т.1, т.3, т.4, т.5 и чл. 26 (1) от ЗРАСРБ, чл. 53 (1), т.1, т.3, т.4, т.5 и чл. 54 от ППЗРАСРБ, чл. 54, т.1, т.4, т.5, т.6 и чл. 55 (3) т.2 от Правилника на НИГГГ-БАН по ЗРАСРБ

За участие в конкурса Радослава Захариева представя 36 труда на английски език. Въз основа на списъка с публикации в автореферата на дисертацията на кандидата установявам, че никой от тези трудове не повтаря представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Хабилитационният труд обединява 15 публикации по показател В4, а други 21 публикации са представени по показател Г7. По вид те се разпределят в 26 статии в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни (Scopus и Web of Science), една статия в издание реферирано в Web of Science без IF, една статия в издание включено в националния референтен списък на НАЦИД и 8 публикации в сборници от международни конференции (IMCSM 2020 и IMCSM 2021 в Сърбия). Приемам за рецензиране и статия Г_7-17 за ихтиофауната на р. Крумовица и паразитните ѝ съобщества, посочена в списъка като труд под печат. Проверката показа, че публикациите са действителни и точкуването им е правилно. По групи В и Г представените публикации носят съответно 147 и 239 точки при изискуеми 100 и 220 точки.

Радослава Захариева посочва 20 библиографски цитирания на 12 нейни труда, от които всички цитирания са в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни

бази данни (Scopus и Web of Science) Проверката показа, че позоваванията са действителни и че са правилно точкувани. По група показатели Д представените позовавания носят 100 точки при изискуеми 60 точки.

Най-ясно изразеният личен принос на Радослава Захариева е в проучването на паразитните съобщества на сладководни риби. В самостоятелната си статия В_4-5 тя характеризира хелминтното съобщество на *Squalius orpheus* в р. Чепеларска и документира участъка при с. Катуница като ново находище за установените хелминти по този гостоприемник. Научната стойност на резултата е в конкретната връзка между паразит, гостоприемник и речно находище. Тези данни дават основа за сравнение с други популации на същия вид и за проследяване на бъдещи промени в състава на паразитното съобщество.

Същата изследователска насоченост се откроява в две статии с Д. Кирин, в които Радослава е първи автор. Те допълват сведенията за паразитофауната на *Vimba vimba* (В_4-1) и *Chondrostoma nasus* (В_4-2) от българския участък на Дунав. Именно тези трудове позволяват най-съдържателно разграничение между научните профили на двете кандидатки за конкурса Радослава и Петя Захариеви. В съответните две публикации на Петя Захариева предмет на изследване е съдържанието на кадмий в риби, води и седименти. Двете самостоятелни статии също имат различен емпиричен принос. Радослава представя данни за *S. orpheus* от Чепеларска, а Петя – от Луда Яна. Така при близка методика всяка обогатява познанията за отделна речна система.

В съавторските публикации оценявам положително две линии с пряко отношение към конкурса. Първата свързва състава на рибните и паразитните съобщества с данни за натрупване на метали и арсен във водната екосистема. Тук Радослава има видимо участие и извън фаунистичните изследвания. Показателна е статия Г_7-19, в която тя е първи автор и заедно с Петя Захариева разглежда паразитните съобщества и съдържанието на арсен при уклей и платика от Дунав. Втората линия обхваща хидробиологичните изследвания на реки от басейна на Марица. Проучванията на макрозообентоса, включително в реките Каялийка и Мечка (Г_7-21), разширяват приложимостта на работата към оценката на речните участъци по биологични елементи за качество.

При оценката на самостоятелността отчитам, че 33 от 36 труда са общи за двете кандидатки. В 12 от общите публикации Радослава е първи автор, в 10 първи автор е Петя, а в 11 – друг член на колектива. Заедно с В_4-1, В_4-2 и самостоятелната В_4-5 това прави 15 труда, в които Радослава е първи или единствен автор. В две от общите статии (В_4-6 и Г_7-4) представените сведения за авторските роли дават основание да се отчете равностойно участие. При останалите общи трудове авторската позиция е допълнителен ориентир. За индивидуалната оценка придавам най-голяма тежест на самостоятелно публикувания резултат за Чепеларска, на последователността на изследванията върху дунавските риби и на участието на кандидата в прилагането на тези знания към конкретни задачи на речния мониторинг.

В представените трудове най-ясно се откроява приносът на Радослава Захариева към познаването на връзките между сладководните риби и техните паразити в конкретни речни участъци. Със самостоятелното си изследване на *Squalius orpheus* в Чепеларска и с първоавторските си публикации за *Vimba vimba* и *Chondrostoma nasus* в Дунав тя допълва

сведенията за разпространението на хелминтите при тези гостоприемници. Научната стойност на резултатите е във възможността паразитните съобщества да се сравняват както при различни видове риби в една река, така и при един и същ гостоприемник в различни реки. Научно-приложен принос имат съвместните ѝ изследвания върху съдържанието на арсен в дунавски риби и оценката на речни участъци по състава на макрозообентоса, чрез които кандидатката участва в използването на биологични данни за целите на мониторинга на водите.

III. Мнения, препоръки и бележки

Препоръчвам при представяне на бъдещи съавторски изследвания Радослава Захариева да свързва всеки основен резултат с конкретния си принос за получаването му. Особено информативно в нейната област би било да посочва при кои изследвания е извършила таксономичното определяне, разработила е сравнението между речните участъци или е формулирала и обосновала извода за биоиндикаторното значение на даден вид. В научно-приложен план перспективно продължение е да се провери при какви хидроложки условия предложените паразитологични показатели дават устойчива оценка на речния участък и каква допълнителна информация предоставят спрямо използваните в мониторинга биологични елементи за качество.

Не е установено плагиатство и не са получени сигнали за нарушения от кандидата на процедурата или академичната етика.

Заключение

Давам положителна оценка на научноизследователската и научно-приложната дейност на гл. ас. д-р Радослава Георгиева Захариева. Основание за това са самостоятелният ѝ принос към регионалните познания за паразитните съобщества на сладководни риби, последователната ѝ работа върху речни екосистеми и участието ѝ в изследвания с приложение при оценката на качеството на водите. Подкрепям избора на гл. ас. д-р Радослава Георгиева Захариева за академичната длъжност „доцент“ по научната специалност „Хидрология на сушата и водните ресурси“ в НИГГГ–БАН.

гр. София, 20.11.2026 г. член на научното жури: доц. д-р Цветан Коцев